

Eclogae de philosophia Chaldaica

Πρόκλου ἐκ τῆς αὐτῆς χαλδαϊκῆς φιλοσοφίας

1 Αὐλαὶ τῶν θείων καὶ οἰκῆσεις αἱ αἰδία τάξεις. Καὶ ἡ "πανδεκτικὴ αὐλὴ" τοῦ Πατρὸς ἢ πατρικὴ τάξις ἐστίν, ἢ πάσας ὑποδεχομένη καὶ συνέχουσα τὰς ἀναχθείσας ψυχάς· ἢ δὲ τῶν ἀγγέλων μερὶς πῶς ἀνάγει ψυχὴν; φέγγουσα, φησί, πυρὶ τὴν ψυχὴν, τοῦτ' ἔστι περιλάμ πουσα αὐτὴν πανταχόθεν, καὶ πλήρη ποιούσα τοῦ ἀχράν του πυρὸς ὃ ἐνδίδωσιν αὐτῇ τάξιν ἄκλιτον καὶ δύναμιν δι' ἣν οὐκ ἐκροίξειται εἰς τὴν ὑλικὴν ἀταξίαν ἀλλὰ συν ἀπτεται τῷ φωτὶ τῶν θείων· καὶ συνέχει δὲ αὐτὴν ἐν οἰκείῳ τόπῳ, καὶ ἀμιγῆ ποιεῖ πρὸς τὴν ὕλην, τῷ θερμῷ πνεύματι κουφίζουσα καὶ ποιούσα μετέωρον διὰ τῆς ἀναγωγῆς ζωῆς· τὸ γὰρ πνεῦμα τὸ θερμὸν ζωῆς ἐστὶ μετὰδοσις. Κουφίζεται δὲ ἅπαν τὸ σπεῦδον εἰς τὸν ἄνω τόπον, ὡσπερ βρῖθει τὸ εἰς τὴν ὕλην φερόμενον. Τέλος δὲ τῶν ἀνόδων ἢ μετουσίᾳ τῶν θείων καρπῶν καὶ ἢ αὐτοφαῆς τοῦ πυρὸς ἀποπλήρωσις, ἣτις ἐστὶν ἢ θεοῦ ὄψις, ὡς ὑπ' ὄμμασιν αὐτὴν τιθεῖσα τοῦ Πατρὸς. Ὑμνῶ δὲς δὲ ἀποτελεῖται τῶν θείων ἢ ψυχῆ, κατὰ τὸ λόγιον, τὰ συνθήματα τοῦ Πατρὸς τὰ ἄρρητα προβαλλομένη καὶ προσφέρουσα αὐτὰ τῷ Πατρί, ἃ ἐνέθετο ὁ Πατὴρ εἰς αὐτὴν ἐν τῇ πρώτῃ παρόδῳ τῆς οὐσίας. Τοιοῦτοι γὰρ οἱ νοεροὶ καὶ ἀφανεῖς ὕμνοι τῆς ἀναγομένης ψυχῆς, ἀνακινούντες τὴν μνήμην τῶν ἀρμονικῶν λόγων οἱ φέρουσιν ἀπορρήτους εἰκόνας τῶν θείων ἐν αὐτῇ δυνάμει. 2 Πρόκλου ἐκ τῆς αὐτῆς φιλοσοφίας. "Ψυχῆς βάθος" τὰς τριπλᾶς αὐτῆς γνωστικὰς δυνάμεις φησί, νοεράς, διανοητικὰς, δοξαστικὰς· "ὄμματα" δὲ "πάντα", τὰς τριπλᾶς αὐτῶν γνωστικὰς ἐνεργείας. Τὸ γὰρ ὄμμα, γνώσεως σύμβολον· ἢ δὲ ζωὴ, ὀρέξεως· τριπλᾶ δὲ ἐκατέρω. Γῆ δὲ ἀφ' ἧς δεῖ κουφίζειν τὴν καρδίαν, τὰ ὑλικά πάντα καὶ τὰ ποικίλα τῶν ἐν γενέσει φερομένων, καὶ πᾶς τύπος σωματικός· οἷς ἔπεται θεὰ μὲν τῆς πατρικῆς μονάδος, εὐφροσύνη δὲ ἄχραντος ἐπ' αὐτὴν, εὐστάθειά τε ἀπὸ τῆς νοερᾶς ταύτης περιωπῆς· ἀφ' ὧν δὴλον ὡς μικτὸν ἡμῶν τὸ ἀγαθόν, ἔκ τε κινήσεως καὶ τῆς συμφυοῦς εὐφροσύνης. Πᾶσα γὰρ ζωὴ, τὴν ἑαυτῆς ἐνέργειαν εὐλυτον ἔχουσα, ἠδονὴν ἔλαχεν αὐτῇ σύζυγον. Ὑμνος δὲ τοῦ Πατρὸς οὐ λόγοι σύνθετοι, οὐκ ἔργων κατασκευή· μόνος γὰρ ἄφθαρτος ὢν, φθαρτὸν ὕμνον οὐ δέχεται· μὴ οὖν κενῆ ῥημάτων καταγιγῆμι πείσειν ἐλπίζωμεν τὸν λόγων ἀληθῶν δεσπότην μηδὲ ἔργων φαντασίᾳ μετὰ τέχνης κεκαλλωπισμένων· ἀκαλλῶ πιστον εὐμορφίαν θεὸς φιλεῖ. Ὑμνον οὖν τῷ θεῷ τοῦτον ἀναθῶμεν· καταλίπωμεν τὴν ρέουσαν οὐσίαν· ἔλθωμεν ἐπὶ τὸν ἀληθῆ σκοπόν, τὴν εἰς αὐτὸν ἐξομοίωσιν· γνωρίσωμεν τὸν δεσπότην, ἀγαπήσωμεν τὸν Πατέρα· καὶ λούντι πεισθῶμεν· τῷ θερμῷ προσδράμωμεν, τὸ ψυχρὸν ἐκφυγόντες· πῦρ γενώμεθα, διὰ πυρὸς ὀδεύσωμεν. Ἐχομεν εὐλυτον ὁδὸν εἰς ἀνέλευσιν· Πατὴρ ὀδηγεῖ, πυρὸς ὀδοὺς ἀναπτύξας μὴ ταπεινὸν ἐκ λήθης ρεύσω μεν χεῦμα. 3 Πρόκλου. Ῥίζα τῆς κακίας τὸ σῶμα, ὡσπερ τῆς ἀρετῆς ὁ νοῦς. Ἡ μὲν γὰρ ἄνωθεν ἐκβλυστάνει ταῖς ψυχαῖς, ἢ δὲ ἀπὸ τῶν χειρόνων ἐπεισχωμάζει καὶ κάτωθεν· τὸ δὲ καταβαλεῖν εἰς γῆν, τὸ ἀφ' ἡμῶν ἐκκόψαι· ἔασαι δὲ αὐτὴν, ὅποι παρετάχθη φέρεσθαι· τέτακται δὲ ἐν ὅλῃ τῇ γενέσει. Ἐπειδὴ δὲ τὰ κακὰ ἐνθάδε καὶ "τόνδε τὸν τόπον ἐξ ἀνάγκης περιπολεῖ", μέρος δὲ καὶ τὸ ἡμέτερον σῶμα τῆς γενέσεως, μέρος μὲν οὖν ἀκάκυντον ποιεῖν, δυνατόν, ὅλην δὲ τὴν γένεσιν, ἀδύνατον, εἰ μὴ καὶ τὸ εἶναι αὐτῆς ἀνέλοιμεν· εἰς ἣν καὶ ζῆλον καὶ φθόνον καταβλητέον ὅθενπερ αὐτὰ κατελέξατο· ὑλικά γὰρ ὄντα τὴν ὕλην ἔχει τιθήνην· τὸ δὲ "μὴ σβέσαι φρενὶ" πρὸς τὴν ἀπόκλεισιν, οὐ πρὸς τὸν ἀφανισμόν εἴρηται, καθά περ τὰ ἐναποσβεννύμενά τινα περιέχεται ὅλα ἐν ἐκείνῳ καὶ ἀναπίμπλησιν αὐτὸ τῆς οἰκειᾶς θέρμης· ἀντὶ δὲ τοῦ σβέσαι κατάβαλε, μὴ ἔχων αὐτὸν ἔνδον καθειργμένον·

διόπερ ἐπάγει· "Μὴ πνεῦμα μολύνῃς", διὰ τοῦ ἔχειν ἔνδον καὶ ἀποκρύψαι. Ὑλικὸς δὲ ὁ φθόνος· στερήσει γὰρ τῶν ἀγαθῶν σύννοικος, ἡ δὲ στέρησις τῆ ἀγόνῳ ὕλη συνυφέστηκεν· ἄφθονον δὲ τὸ θεουργὸν φύλον καὶ ἀνα τεινόμενον εἰς τὸν ζῆλον τῆς τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητος, ἀλλ' οὐκ εἰς φιλονεικίας ἀνθρώπων καὶ δυσμενείας κατασπώμενον. Ταῦτα δὲ τὰ πάθη, ταῖς ψυχαῖς ἐναποκλειόμενα, ἐναπομόργνυται τινα ἐν τῷ πνεύματι κακίαν ἔνυ λον καὶ ἀναπίμπλησιν αὐτὸ τῆς ὕλικῆς στερήσεως καὶ ἀζωΐας. 4 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς φιλοσοφίας. Ἰσταμένη ἡ ψυχὴ κατὰ τὸ διανοητικὸν τὸ ἑαυτῆς, ἐπιστήμων ἐστὶ τῶν ὄντων· ἐν δὲ τῷ νοερῷ τῆς οἰκείας οὐσίας ἑαυτὴν ἰδρύσασα, νοεῖ τὰ πάντα ταῖς ἀπλαῖς καὶ ἀμερίστοις ἐπιβολαῖς. Εἰς δὲ τὸ ἐν ἀναδραμοῦσα, καὶ πᾶν τὸ ἐν αὐτῇ συμπτύξασα πλῆθος, ἐνθεαστικῶς ἐνεργεῖ καὶ συνάπτεται ταῖς ὑπὲρ νοῦν ὑπάρξεσι· τῷ γὰρ ὁμοίῳ πανταχοῦ τὸ ὅμοιον συνάπτεσθαι πέφυκε, καὶ πᾶσα γνῶσις δι' ὁμοιότητα συνδεῖ τῷ κατανοουμένῳ τὸ κατανοοῦν, τῷ μὲν αἰσθητῷ τὸ αἰσθητικόν, τῷ δὲ δια νοητῷ τὸ διανοητικόν, τῷ δὲ νοητῷ τὸ νοητικόν, ὥστε καὶ τῷ πρὸ νοῦ τὸ ἄνθος τοῦ νοῦ. Ὡς γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις οὐκ ἔστι νοῦς τὸ ἀκρότατον, ἀλλ' ἡ ὑπὲρ νοῦν ἄλλοις οὕτως ἐν ταῖς ψυχαῖς οὐκ ἔστι νοερὸν τὸ πρῶτον τῆς ἐνεργείας εἶδος, ἀλλὰ τοῦ νοῦ θειότερον· καὶ πᾶσα ψυχὴ καὶ πᾶς νοῦς ἐνεργείας ἔχει διττάς, τὰς μὲν ἐνοειδεῖς καὶ κρείττονας νοήσεως, τὰς δὲ νοητικάς. Δεῖ οὖν ἐκεῖνο τὸ νοητὸν καὶ κατ' αὐτὸ τὸ ἐνιστάμενον καὶ τὴν ὑπαρξιν νοεῖν, μύσαντα κατὰ πάσας τὰς ἄλλας ζωὰς καὶ δυνάμεις. Ὡς γὰρ νοειδεῖς γιγνώμενοι τῷ νῷ πρόσιμεν, οὕτως ἐνοειδεῖς πρὸς τὴν ἔνωσιν ἀνατρέχοντες, ἐπ' ἄκρῳ τῷ οἰκείῳ στάντες νῷ· ἐπεὶ καὶ ὀφθαλμὸς οὐκ ἄλλως ὄρα τὸν ἥλιον ἢ γενόμενος ἡλιοειδής, ἀλλ' οὐ τῷ ἐκ πυρὸς φωτὶ· ὧ καὶ δῆλον ὅτι τὸ νοεῖν ἐκεῖνο μὴ νοεῖν ἐστίν. "Ἐὰν δέ", φησὶν, ἐπεγκλίνης σὸν νοῦν", τοῦτ' ἔστιν, ἐπερείσης ταῖς νοεραῖς ἐπιβολαῖς εἰς τὴν πρὸς ἐκεῖνο συναφήν, καὶ οὕτως "ἐκεῖνο νοήσης" τὸ νοητὸν, "ὥς τι νοῶν", τοῦτ' ἔστιν, κατὰ τι μέτρον εἶδους καὶ γνώσεως ἐπιβλητικῶς, "οὐκ ἐκεῖνο νοήσεις". κἂν γὰρ ὧσιν αἰ τοιαῦται νοήσεις ἀπλαῖ, ἀπολείπονται τῆς τοῦ νοητοῦ ἐνιαίας ἀπλότητος καὶ εἰς δευτέρας φέρονται τινες νοεραὶ <φύσεις> εἰς πλῆθος ἤδη προελθούσας. Οὐδὲν γὰρ γνωστὸν δι' ἐλάττονος γινώσκειται γνώσεως· οὐ τοῖνυν οὐδὲ τὸ ὑπὲρ νοῦν, διὰ νοῦ· ἅμα γὰρ νοῦς ἐπιβάλλει τινὶ καὶ τοιόνδε λέγει τὸ νοούμενον, ὅπερ ἐστὶ τοῦ νοητοῦ δεύτερον· ἀλλ' εἰ ἐν τῷ ἄνθει τοῦ ἐν ἡμῖν νοῦ τὸ νοητὸν τοῦτο νοοῦμεν, ἐπ' ἄκρῳ τῆς πρώτης νοητῆς τριάδος ἰδρυνθέν, τινὶ ἂν ἔτι συναφθεῖ μὲν πρὸς τὸ ἔν, ὃ ἐστὶν ἀσύντακτον πρὸς πάντα καὶ ἀμέθεκτον; εἰ γὰρ ὁ πρῶτος "Πατὴρ" ἀρπάζειν "ἑαυτόν" λέγεται τοῦ νοῦ καὶ τῆς "δυνάμεως", τίς ὁ μὴδὲ οὕτως ἀρπάσαι δεηθεῖς ἑαυτόν, ἀλλ' ὑπερηρπασμένος ἀπὸ πάντων ἀπλῶς καὶ θεὸς πάντων ὑμνούμενος; εἰ δὲ καὶ περὶ τοῦ πρωτίστου Πατρὸς ἐν ἄλλοις εἴρηται· "καὶ δύναιμι πρῶτην ἱεροῦ λόγου", τίς ὁ ὑπὲρ τοῦτον καὶ οὐπὲρ οὗτος μετέχων ἱερὸς λέγεται; καὶ εἰ ὁ ἐκφαίνων ἀρρητότερον ὄντα λόγος ὀνομάζεται, δεῖ πρὸ τοῦ λόγου τὴν τὸν λόγον ὑποστήσασαν εἶναι σιγὴν, καὶ πρὸ παντὸς ἱεροῦ τὴν ἐκθεωτικὴν αἰτίαν. Ὡς οὖν τὰ μετὰ τὰ νοητὰ λόγοι τῶν νοητῶν εἰσι, συνηγμένων ὄντων, οὕτως ὁ ἐν ἐκείνοις λόγος, ἀπ' ἄλλης ἀρρητοτέρας ἐνάδος ὑποστάς, λόγος μὲν ἐστὶ τῆς πρὸ τῶν νοητῶν σιγῆς, τῶν δὲ νοητῶν σιγωμένων, σιγῆ. Μήποτε οὖν οὐκ ἔστι ταῦτόν νοῦ ἄνθος καὶ πάσης ἡμῶν τῆς ψυχῆς ἄνθος· ἀλλὰ τὸ μὲν ἐστὶ τῆς νοεραῖς ἡμῶν ζωῆς τὸ ἐνοειδέστατον, τὸ δὲ ἀπασῶν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων ἐν, πολυειδῶν οὐσῶν· οὐ γὰρ ἔσμεν νοῦς μόνον, ἀλλὰ καὶ διάνοια καὶ δόξα καὶ προσοχὴ καὶ προαίρεσις, καὶ πρὸ τῶν δυνάμεων τούτων οὐσία μία τε καὶ πολλή καὶ μεριστή τε καὶ ἀμερής. Διττοῦ τε τοῦ ἐνὸς πεφηνότος, καὶ τοῦ μὲν τῆς πρωτίστης ἡμῶν τῶν δυνάμεων ἄνθους ὄντος, <τοῦ> δὲ τῆς ὅλης οὐσίας κέντρου καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἀπασῶν παντοίων δυνάμεων, ἐκεῖνο μόνον ἡμᾶς συνάπτει τῷ πατρὶ τῶν νοητῶν· νοερὸν γὰρ ἐστὶν ἔν, νοεῖται δὲ καὶ ἐκεῖνο ὑπὸ τοῦ πατρικοῦ νοῦ κατὰ τὸ ἐν τὸ ἐν

αὐτῶ· τὸ δὲ ἔν εἰς ὃ πᾶσαι αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις συννεύουσιν αὐτῆς [ὃ] μόνον πέφυκε προσάγειν ἡμᾶς τῶ πάντων ἐπέκεινα τῶν ὄντων, καὶ αὐτὸ πάντων ὄν τῶν ἐν ἡμῖν ἐνοποιόν· καθὸ καὶ ἐρριζώθημεν κατ' οὐσίαν ἐν ἐκείνῳ, καὶ τῶ ἐρριζῶσθαι κἂν προΐωμεν, οὐκ ἀποστησόμεθα τῆς ἑαυτῶν αἰτίας. 5 Πρόκλου ἐκ τῆς αὐτῆς φιλοσοφίας. Ἡ φιλοσοφία τὴν τε λήθην καὶ ἀνάμνησιν τῶν αἰδίων λόγων αἰτιᾶται τῆς τε ἀποφοιτήσεως τῆς ἀπὸ τῶν θεῶν καὶ τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπιστροφῆς· τὰ δὲ λόγια, τῶν πατρικῶν συνθημάτων. Συνάδει δὲ ἀμφοτέρω· συνέστηκε γὰρ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τῶν ἱερῶν λόγων καὶ τῶν θείων συμβόλων· ὧν οἱ μὲν εἰσιν ἀπὸ τῶν νοερῶν εἰδῶν, τὰ δὲ ἀπὸ τῶν θείων ἐνάδων· καὶ ἐσμὲν εἰκόνες μὲν τῶν νοερῶν οὐσιῶν, ἀγάλματα [τὰ] δὲ τῶν ἀγνώστων συνθημάτων. Καὶ ὥσπερ πᾶσα ψυχὴ πάντων μὲν ἐστὶ πλήρωμα τῶν εἰδῶν, κατὰ μίαν δὲ ὅλως αἰτίαν ὑφέστηκεν, οὕτω καὶ πάντων μὲν μετέχει τῶν συνθημάτων, δι' ὧν συνάπτεται τῶ θεῶ, ἀφώρισται δὲ ἡ ὑπαρξίς ἐν ἐνί, καθὸ συνάγεται πᾶν τὸ ἐν αὐτῇ πλῆθος εἰς μίαν κορυφήν. Δεῖ γὰρ καὶ τοῦτο εἰδέναι, ὡς πᾶσα ψυχὴ πάσης κατ' εἶδος διέστηκεν, καὶ ὅσαι ψυχαί, τοσαῦτα καὶ τὰ εἶδη τῶν ψυχῶν ἐστί· πρῶτον μὲν γὰρ καθ' ἓν εἶδος, πολλῶν ἀτόμων ὑπόστασις ἐνοειδῶν περὶ τε τὴν ὕλην ἐστὶ καὶ τὰ σύνθετα τῶν ὄντων, μιᾶς ὑποκειμένης φύσεως ποικίλως τοῦ αὐτοῦ μετεχούσης εἶδους· εἰ γὰρ τὸ εἶναι τῆς ψυχῆς λόγος ἐστὶ καὶ εἶδος ἀπλοῦν, ἢ οὐδὲν διοίσει κατ' οὐσίαν ψυχὴ τις ἄλλης, ἢ κατ' εἶδος ἂν διαφέροι· ὃ γὰρ ἐστὶ διοίσει μόνον, ἔστι δὲ εἶδος μόνον. Ὅθεν δῆλον ὡς πᾶσα ψυχὴ, κἂν τῶν αὐτῶν ἢ λόγων πλήρης, ἀλλ' ἐν εἶδος ἔλαχεν ἀφοριστικὸν τῶν ἄλλων, ὥσπερ τὸ ἡλιακὸν εἶδος χαρακτηρίζει τὴν ἡλιακὴν ψυχὴν, ἄλλο ἄλλην.